

Hervorming (interlandelijke) adoptie in Vlaanderen

Datum: 19/07/2022

Inleiding

De Vlaamse Regering nam op 10 september 2021 kennis van de conclusies van het expertenpanel inzake interlandelijke adoptie. Het **eindrapport**¹ omvat, naast een korte omschrijving van de aanleiding, opdracht en werkwijze van het expertenpanel, vooral aanbevelingen, die vertrekken van drie basisprincipes:

- Het belang van het kind is steeds de voornaamste overweging bij interlandelijke adoptie: het Haags Adoptieverdrag en het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind zijn hierbij leidend.
- Subsidiariteitsprincipe: adoptie is een uitzonderlijke en ondergeschikte maatregel en een aanvulling op het lokale zorg- en opvangsysteem in het land van herkomst.
- De noodzaak aan geïnformeerde toestemming van zowel de minderjarige als de eerste ouders.

De aanbevelingen uit het rapport zijn onderverdeeld in 11 aanbevelingen voor de toekomst en 9 aanbevelingen over het verleden. De aanbevelingen vormen een belangrijke **aanzet om het systeem van (interlandelijke) adoptie te verbeteren**.

Het panel raadde de Vlaamse Regering aan om op basis van de aanbevelingen een concreet **actieplan** op te stellen om te garanderen dat toekomstige (interlandelijke) adopties correct en ethisch verlopen. De Vlaamse Regering formuleerde op 17 september 2021² een aantal krijtlijnen voor de verdere aanpak, zowel voor wat betreft de toekomst van (interlandelijke) adoptie, als voor het omgaan met wantoestanden uit het verleden. Eens uitgevoerd, moet het actieplan uitmonden in een **vernieuwd systeem voor interlandelijke adoptie**.

Het actieplan bestaat uit drie grote werven, die eveneens werden opgenomen in het ondernemingsplan 2022 van het Agentschap Opgroeien.

Iedere werf zal concreet uitgewerkt worden door een werkgroep, samengesteld uit leden met de noodzakelijke expertise, waaronder ook stakeholders betrokken bij adoptie.

¹ <https://www.opgroeien.be/nieuws-en-pers/nieuws/rapport-expertenpanel-interlandelijke-adoptie-in-vlaanderen>

² <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/61404C18364ED90008000178>

Parallel aan deze drie werven zullen de huidige drie adoptiediensten het traject verder aangaan naar een eengemaakte adoptiedienst, waarvan de opdrachten in lijn liggen met de mededeling van de Vlaamse regering. Tevens zal het Vlaams Centrum voor Adoptie (VCA) haar werking evalueren en bijsturen in functie van dit nieuwe systeem voor interlandelijke adoptie.

Werk 1: We versterken de partnerschappen met herkomstlanden interlandelijke adoptie.

Alle huidige samenwerkingen met landen van herkomst in het kader van interlandelijke adoptie zullen op basis van een **beslissingskader** gescreend worden. De criteria van het beslissingskader interlandelijke adoptie werden door de Vlaamse Regering vastgelegd op 10 december 2021³.

VCA zal samenwerken met ISS, CHIP en UNICEF voor het aanleveren van informatie en advies met betrekking tot één of meerdere criteria uit het beslissingskader. VCA doet dit aan de hand van een vragenlijst.

Daarnaast wordt ook beperkte input gevraagd aan de bevoegde autoriteit in het herkomstland en aan de interlandelijke adoptiediensten.

Aan de hand van de verzamelde input zullen alle huidige samenwerkingen geëvalueerd worden door VCA en meerdere stakeholders. VCA zal hierna een beslissing nemen met welke herkomstlanden al dan niet (verder) zal worden samengewerkt.

Werk 2: We verbinden pleegzorg en adoptie.

De werkgroep, die hieraan verbonden is, heeft de ambitie om een deel van het voorbereidingstraject voor kandidaat-adoptieouders en kandidaat-pleegouders te laten samen sporen om op die manier deze kandidaat-ouders aan te spreken op hun bereidheid om een kind, al dan niet tijdelijk, in hun gezin te verwelkomen. Ouders kunnen uiteindelijk zelf de keuze maken voor pleegzorg of adoptie. Mogelijks zijn ze voor de beide trajecten gemotiveerd.⁴

In de werkgroep zal concreet gekeken worden naar **gezamenlijke en/of gemeenschappelijke procedures** inzake de voorbereiding, de screening en matching van kandidaat-adoptieouders en kandidaat-pleegouders.

³ <https://www.opgroeien.be/sites/default/files/documents/beslissingskader-interlandelijke-adoptie.pdf>

⁴ <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/61404C18364ED90008000178>

Werf 3: We zetten in op nazorg en begeleiding.

Deze werkgroep zal inzetten op de uitwerking van een **sterker nazorg- en begeleidingsaanbod** bij adoptie:

- Nazorgaanbod voor geadopteerden: concrete afspraken maken tussen de pleegzorg- en adoptiesector om te werken richting een gemeenschappelijk nazorgaanbod.
- Nazorgaanbod voor kandidaat-ouders: concrete afspraken maken tussen de pleegzorg- en adoptiesector om te werken richting een gemeenschappelijk nazorgaanbod.
- Nagaan welk structureel nazorgaanbod mogelijk is voor volwassen geadopteerden.
- Een helder ondersteuningsaanbod uitwerken voor geadopteerden bij de zoektocht naar hun identiteit en herkomst.

Traject naar één interlandelijke adoptiedienst

De Vlaamse Regering bevestigde de op handen zijnde fusie naar één dienst voor interlandelijke adoptie als een waardevol en noodzakelijk traject om expertise en professionaliteit nog verder te versterken.

De focus van de eengemaakte interlandelijke adoptiedienst zal liggen op de **gezinsgerichte werking** waarbij een belangrijke ondersteunende rol komt te liggen bij:

- De voorbereiding van kandidaat-adoptieouders op een concrete matching waarbij de draagkracht en draaglast voor het adoptiegezin zo correct mogelijk wordt ingeschat. Ze bieden hierbij de nodige vorming en training.
- De samenstelling van ouderdossiers voor herkomstlanden volgens hun kennis en expertise.
- Beoordeling en matching van kinddossiers door het interdisciplinaire team en waar nodig aangevuld met advies van onafhankelijke experts.
- Nazorg en begeleiding: vervullen van de nazorgverplichting in herkomstlanden en de nazorg aan alle adoptiebetrokkenen. Aanvullend met extra focus op de zorgplannen voor kinderen met speciale zorgnoden.

Het aanknopen en onderhouden van partnerschappen met de herkomstlanden zal onder de bevoegdheid van de overheid (het VCA) vallen. De taken van de adoptiediensten en de verhouding met het Vlaams Centrum voor Adoptie zullen in dit kader verder uitgeklaard worden.

Stakeholdersgroep: oproep

We verzamelen inhoudelijke feedback voor de drie werven via stakeholdersgroepen van (ervarings)deskundigen. Stakeholders kunnen vanuit hun eigen ervaring aanvullingen en suggesties meegeven, waar in de verdere werkzaamheden zoveel mogelijk rekening mee wordt gehouden.

Voor **werf 1 'We versterken de partnerschappen met herkomstlanden'**, zoeken we voor ieder van onderstaande herkomstlanden geadopteerde personen die affiniteit hebben met het betreffende herkomstland:

Screeningsronde 1	Screeningsronde 2	Screeningsronde 3	Screeningsronde 4
Kazakhstan (EN)	Gambia (EN)	China (EN)	Peru (EN/FR)
Portugal (EN)	Haïti (FR)	Ghana (EN)	Thailand (EN)
India (EN)	Colombia (EN/FR)	Chili (EN/FR)	Hongarije (EN)
Vietnam (EN)	Bulgarije (EN)	Honduras (EN/FR)	Marokko (FR)
Zuid-Afrika (EN)	De Filipijnen (EN)	Burkina Faso (FR)	Togo (FR)

Werkwijze: Per herkomstland wordt informatie verzameld aan de hand van een vragenlijst. De ingevulde vragenlijst wordt, gezien de grootte ervan (minimum 50 pagina's), op voorhand digitaal beschikbaar gesteld aan de deelnemers die zich voor een specifiek herkomstland hebben aangemeld. Deelnemers kunnen per criterium via een kleurencode een beoordeling geven aan de voorhanden zijnde informatie. Tijdens een gezamenlijk moment (online of fysiek, 's avonds/weekend, afhankelijk van de voorkeur van de groep, via doodle) wordt enkel nog consensus gezocht voor antwoorden die verschillend gescoord werden.

Timing: We zullen per screeningsronde werken. De eerste screeningsronde hopen we in de loop van september 2022 te kunnen evalueren. De overige screeningsrondes volgen in de maanden erna. Doel is om tegen begin 2023 alle samenwerkingen te hebben gescreend.

Gezocht profiel:

- Alle geadopteerden kunnen zich aanmelden en hun bereidheid doorgeven om over de screening van 1 of meerdere herkomstlanden na te denken.
- In het bijzonder zoeken we naar geadopteerden afkomstig uit de herkomstlanden waarmee op dit moment wordt samengewerkt (zie bovenstaand overzicht).
- Verwachtingen deelnemers:
 - o Min. 18 jaar
 - o Goede kennis van Engels (EN) en/of Frans (FR): zie bovenstaand overzicht
 - o Analytisch denkvermogen
 - o Respectvolle en constructieve houding

Bij interesse, mag je mailen naar Steunpunt Adoptie, info@steunpuntadoptie.be of de Vereniging voor Adoptiekind en Gezin, info@vagadoptie.be ten laatste tegen 15 augustus 2022, met vermelding voor welk(e) herkomstland(en) je je wil engageren.

Voor **werf 2 'We verbinden pleegzorg en adoptie'** en **werf 3 'We zetten in op nazorg en begeleiding'** zal iedere werkgroep beroep doen op een stakeholdersgroep van (ervarings)deskundigen. De

stakeholdersgroep fungeert als een klankbordgroep en zal de concreet uitgewerkte beleidsvoorstellen van de werkgroep inhoudelijk doornemen. Concreet bevragen we **prioriteiten en zaken die echt ontbreken**. De werkgroep zal de feedback van de stakeholdersgroep zo goed als mogelijk verwerken met de bedoeling tegen december 2022 de definitieve ontwerpvoorstellen voor te kunnen leggen aan het kabinet van de bevoegde minister.

Werkwijze: We delen de teksten op voorhand met geadopteerden en (kandidaat-)adoptieouders en we voorzien een gezamenlijk moment om die teksten door te nemen. Wie feedback wil geven, vragen we om aanwezig te zijn op het gezamenlijk moment dat in de tweede helft van oktober zal plaatsvinden fysiek in Gent (datum nog te bepalen).

Steunpunt Adoptie (SA) en de Vereniging voor Adoptiekind en Gezin (VAG) organiseren een apart moment voor werf 2 en voor werf 3. Zij doen de procesbegeleiding, VCA noteert de conclusies om verder mee aan de slag te gaan.

Timing: Eind september 2022 zouden de eerste versies van de beleidsvoorstellen klaar moeten zijn. Begin oktober delen we deze met de geïnteresseerde stakeholders. In de tweede helft van oktober organiseren SA en VAG de fysieke bijeenkomsten in Gent.

Heb je, als **geadopteerde** of als **(kandidaat-)adoptieouder**, interesse om inhoudelijke feedback te geven via de stakeholdersgroep? **Aarzel dan niet om dit door te geven aan Steunpunt Adoptie, info@steunpuntadoptie.be of de Vereniging voor Adoptiekind en Gezin, info@vagadoptie.be ten laatste tegen 15 augustus 2022.** Geef hierbij aan in welke werf (2 of 3) je interesse hebt en vanuit welke (ervarings)deskundigheid jij een bijdrage zou kunnen leveren.

Alvast bedankt!